

Izhaja ob 4. uri.
Stane celoletno 100
mesečno 10
za zased. ozemlje 30
za inozemstvo 520

Oglaš za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . . 2 K
mali oglaš do 30 mm
stolpca (58 mm) . . . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 14/1
Telefon št. 72.
Upravništvo:
Sodna ulica št. 6
Telefon št. 36.
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842.

Ljubljana, 2. junija.

Konec vladne krize

VLADA VZTRAJA NA SVOJIM OBVEZNOSTIH DO MUSLIMANOV. — USPEŠNA POGAJANJA. — MUSLIMANSKA MINISTRA PREKLICALA DEMISIJO.

Beograd, 2. junija. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta, katere sta se udeležila tudi oba muslimanska ministra v ostavki, dr. Spaho in Karamehmedović, ki sta poročala o razpoloženju v muslimanskem klubu in izrazila svoje nezadovoljstvo nad nelojalnim postopanjem bosanskih radikalcev. Vlada je na tej seji izjavila, da hoče striktno izpolniti vse obveznosti, ki so ji nastale iz sporazuma z muslimani in bo gledala, da se prepreči sporadični ekscesi. Seja je bila nato prekinjena, ker je imel radikalni klub svoje sejo.

Beograd, 2. junija. (Izv.) Danes je završena kritična epizoda, ki je že navdajala opozicijo z nado, da se

zruši vlada. Cel dan so se vršila pogajanja, da se odpravi nasprotje, ki je nastalo med radikali in muslimani vsled Srbskega govora. Vlada je ponovno izjavila, da vztraja na sklenjenem sporazumu.

Muslimanski klub je v svoji popolnanski seji zavzel sprva bolj odklonilno stališče. Končno pa je, postavljen pred odločitev, sprejel predlog, da vztraja v vladi in glasuje za ustavo, a zahteva izpolnitev stare pogodbe.

Beograd, 2. junija. (Izv.) Muslimanska ministra dr. Karamehmedović in dr. Spaho sta danes popoldne vsled sklepa muslimanskega kluba umaknili svojo demisijo.

Tretji oddelek ustave sprejet

BURNO GLASOVANJE. — EKSDODUS KOMUNISTOV IN ZEMLJORADNIKOV. — KLERIKALNI POSLANEC IZKLIČEN OD TREH SEI.

Beograd, 2. junija. Danes dopoldne so politični klubi imeli svoje seje. V demokratskem klubu se je z veliko večino sklenilo, da bo klub glasoval za tretji oddelek ustave. Radikalni klub je razpravljal o političnem položaju, ki je postal še bolj zamotan vsled nediscipliniranega zadržanja bosanskih radikalcev. Oba kluba nista ničesar sklenila, ali nadaljevala bosta svoje seje popoldne.

Beograd, 2. junija. (Izv.) Danes popoldne je sprejela ustavotvorna skupščina z veliko večino predlog, da se zaključijo debata o tretjem delu ustave in se izvede takoj glasovanje. Pri tem je prišlo do burnih prizorov. Komunistični govorniki so vsled zaključitve debata izgubili besedo, zemljoradniki pa so porabili ta trenutek za glasno demonstracijo proti muslimanom. Vsi člani III. oddelka so bili sprejeti z ogromno večino; proti členu 43. so glasovali potem, ko so se odstranili komunisti in zemljoradniki, izmed radikalcev poleg posl. Srbskića še dva, od demokratov pa dr. Sečerov, Zarko Jakšić in Miljutin Jakšić iz Vojvodine.

ne, ki so zaradi tega izstopili iz kluba, da morejo glasovati proti načelu, da se naj za razlašeno veleposest plača odškodnina. Izid glasovanja so pozdravile vladne stranke z glasnim odobravanjem; zlasti vlada zadoščanje med demokratskimi poslanci, posebno iz južne Srbije, kjer postanejo kmetje in čičije (koloni) definitivni lastniki zemlje, in se je popolnoma polomila politika južnosrbskih muslimanskih disidentov.

S tem je kritična situacija končana. Jutri prične specialna debata o 4. oddelku ustave.

Med glasovanjem je prišlo do ostrega konflikta med klerikalnim poslancem Barićem in predsednikom dr. Ribarijem. Barić je večkrat motil z izzivanjem in zmerjanjem glasovanja in se ni zmenil za predsednikove opomine in klice k redu. Predsednik mu je dal zato ukaz. Pa tudi to ni zaleгло, tako da je bil predsednik naposled prisiljen Barića izključiti od treh sei.

Naša vlada odklanja italijansko kabofažo

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

Beograd, 2. junija. (Izv.) Danes se je vršila seja italijanske in jugoslovanske delegacije, ki so se je udeležili vsi člani obeh delegacij in z njimi izvedenci v prometnih zadevah. Obravnavalo se je vprašanje železnice in pomorskega

prometa z Italijo. Naša delegacija je odklonila zahteve Italije po pravo ko-botaže. Italijani so vzeli našo izjavo na znanje, vendar so poudarjali, da morajo pri svojem stališču vztrajati. Jutri se bo razpravljalo o ribarstvu.

Ustavni odbor

Beograd, 2. junija. (Izv.) Danes ob 11. uri dopoldne se je vršila seja ustavnega odbora, ki je razpravljala o poslednjem odstavku člena 43. ki se na predlog ministra za konstituantno izpusti. Sprejeta je bila nato tudi sledeča stilizacija, za katero so glasovali vsi, razven dveh ministrov. Maksimum zemljiške posesti se določi z zakonom, istotako tudi minimum, ki se ne more prodati. V debato so posegli Vujičić, Marković, Gijonović, Angelić in minister Trikić. Seja je bila zaključena ob pol 13. uri.

IZLET KONSTITUANTE NA KOSOVO.

Beograd, 2. junija. (Izv.) V parlamentarnih krogih se je sprožila misel, naj se priredi na Vidov dan na Kosovem polju veliko narodno slavo, katerega bi se udeležila konstituenta korporativno. Ustoličenje srbskega patriarha naj se izvrši v pričo regenta in poslancev.

Pašić te načrte pozdravlja. V razgovoru je izjavil, da se nada, da bo do tedaj sprejela konstituenta tudi ustavo.

BO ZA STROKOVNE ORGANIZACIJE

Beograd, 2. junija. Dve tretjini komunističnih poslancev je odpotovalo v notranjost države, kjer bodo delovali na to, da se prepreči priključenje strokovnih organizacij Lapčevići skupini.

NOVI POSLANIK V PARIZU.

Beograd, 2. junija. (Izv.) Za jugoslovanskega poslanca v Parizu bo najbr-

Kompromisna vlada na Reki

AVTOMAŠKA VEČINA.

Reka, 1. junija. (Izv.) Te dni so se vrnili iz Rima člani reške konstituyente, ki pripadajo avtonomnem. Kakor znano, so se ti delegati pogajali pod vodstvom italijanske vlade z zastopniki nacionalističnega bloka zaradi rešitve reškega vprašanja. Uradno poročilo italijanske vlade pravi, da bo nova vlada na Reki obstojala

iz petih članov, od katerih bosta dva blokista, trije pa avtonomaši. Predsedstvo vlade prevzame dr. Marij Blasich. Blasicheva vlada bo imela nalogo, sklicati konstituento in voditi njene posle. — Glode županskega mesta na Reki se je dosegel sporazum v tem smislu, da ostane dr. Belasich na svojem mestu.

Težka vladna kriza na Poljskem

SLABO GOSPODARSTVO DRŽAVNE UPRAVE. — WITOS ZADNJA OPORA.

Varsava, 2. junija. (Izv.) Zdi se, da je poljska ministrska kriza permanentna. Državni predsednik Piłsudski je sicer odklonil demisijo vlade, toda vse kaže, da bo ministrski predsednik Witos ostal sam v kabinetu. Zunanji resort je še vedno nezaseden, notranji in finančni ministri hočeta tudi odstopiti, pravosodni minister je bolan itd. Ministrski predsednik ima sicer zaupanje skoro vseh strank, ali vedno bolj se ponavljajo stari grihi poljskega političnega življenja: strankarska zavist, spletke in osebno koristništvo povzročajo večne ministrske krize. Ze več kot eno leto je Witos edina mirna točka v tem razburkanem morju političnega vrvenja. Toda iz ministrske krize nastane lahko državna kriza, ako se ta politik naveliča tega večnega političnega boja in izpreže. Ta trenutek sicer še ni prišel, da se pa to zgodi, ni popolnoma izključeno, kakor potrjujejo krogi, ki so mu zelo blizu.

Varsava, 2. junija. (Izv.) Pri današnji razpravi o zakonu glede državnega nadzorstva je voditelj meščanske stranke Seyda v parlamentu ostro napadel poljsko državno gospodarstvo. Dejal je, da se tina država poleg 98 milijard dolgov boriti še z drugimi težkočami. Od 30 milijard je vojaška uprava kontrolirala eno

samo milijardo. Za generala Balahoviča in Petljuro je bilo vzetih stotine milijonov brez vsakega nadzorstva. Kljub demobilizaciji je v Varšavi še vedno 6000 častnikov, ne da bi imeli kako opravilo. Vojaška uprava niti ne ve, koliko avtomobilov ima. Stetje je dognalo, da je v državi 1500 avtomobilov več, kot je uprava računala.

Poljska vojna mornarica ima le dve topničarki in nekaj še manjših ladij, zato pa pet admiralov, 246 pomorskih častnikov in 2000 mornarjev.

Tobačni monopol ne prinaša državi nič belica. Vlada je dala mnogo milijonov predjuma za opekarne in šotarne, zato pa sedaj ni ne opeke ne šote. General Peczek je po nalogu vlade izplačal nekemu zasebnemu dunajskemu posredovalcu kot predjem 42 milijonov; posredovalec pa je umrl in je sedaj denar izgubljen. Dva uradnika zunanjega ministrstva sta si dala izplačati iz državnih blagajne 15 milijonov mark za to, da sta pregledala knjige nekaterih poljskih konzulatov v inozemstvu. Takih slučajev, je dejal govornik, je cela vrsta. Tako se dela na Poljskem. Ko pa je Briant zahteval 20 milijonov, da zaseda Sibirjo, je moral za to razmeroma malenkostno vsoto zaprositi parlament.

Avstrijska vladna kriza

Dunaj, 2. junija. (Izv.) Danes dopoldne se je sestal glavni odsek narodne skupščine in je vzel ostavko celokupne vlade na znanje. Načelnik krščansko-socialne zveze dr. Seipel je pozval voditelje stranke na Dunaj, kjer bo jutri seja glede političnega položaja. Za torek, 7. t. m. je sklicana seja voditeljev stranke iz vse države. Porazgovori bodo trajali tri dni.

Dunaj, 2. junija. (Izv.) Tekom dopoldneva so bile razširjene govorice o novi kombinaciji kabineta. Po teh vesteh naj bi se sestavila koncentracijska vlada s kratkim programom, ki naj bi izvedla akcijo za sprejem v zvezo narodov. Predsedništvo v tem ministruvju bi prevzel po tej kombinaciji dosedanj kancelar dr. Mayr.

GIOLITTIEV POVRATEK V RIM.

Rim, 1. junija. (Izv.) Danes se je vrnil v Rim ministrski predsednik Giolitti, ki bo v najkrajšem času sklicati ministrski svet glede uradniškega gibanja. Giolittija je spremljalo poleg ožjega sorodstva več višjih državnih funkcionarjev ter nekaj članov sedanje vlade. Ob Giolittijevem prihodu v Rim je bil kolodvor močno zastražen.

BORBA NA IRSKEM.

London, 2. maja. (Izv.) V Yoghelu, v grofiji Cork, so neznaní storilci povzročili eksplozijo v trenutku, ko je po cesti prikorakala četa vojakov in redarjev. Šest vojakov je bilo takoj mrtvih, 12 pa težko ranjenih.

POGAJANJA MED RUDARJI IN LASTNIKI NA ANGLEŠKEM.

London, 2. junija. (Izv.) Voditelj rudarjev Frank Hodges je povabil lastnike rudnikov na porazgovore, toda brez udeležbe vlade. Lastniki premoženikov so na to pristali, toda s pogojem, da ne bo govora o nacionalizaciji rudnikov. Rudarji so s tem zadovoljni, zahtevajo pa, da jim vlada da na razpolago podporo desetih milijonov funtov. Med tem so posledice stavke vedno hujše. Vsa produkcija železa v grofiji Yorkshire se je ustavila. Tudi iz drugih pokrajin prihajajo podobna poročila.

POGODBA MED BOLŠEVIKI IN TURSKIMI NACIONALISTI.

Beograd, 2. junija. Presburo poroča iz Aten: Delegati Kemal-paše se na-

hajajo na potu v Moskvo, sovjetski delegati pa na potu v Angere. V Trpezuntu sta se delegaciji sešli, da bi še enkrat skupno precizirali posameznosti nedavno sklenjene pogodbe med sovjetsko Rusijo in vlado Kemal-paše.

ANGLIJA ODPOŠLJE V RUSIJO TRGOVSKO MISIJO.

London, 2. junija. (Izv.) «Times» javlja, da se uradna angleška trgovinska misija v kratkem poda v Moskvo. Naloga misije bo, stopiti v stik s sovjetskimi trgovskimi uradi ter v sporazumu z njimi urediti vprašanje angleško-ruskega izvoza in uvoza.

BOLŠEVIKI OVIRAJO POVRATEK RUSOV.

Moskva, 2. junija. (Izv.) Namestnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve Korlov je naslovil na vse vlade, v čijih območju se še nahajajo ruski podaniki, ki se mislijo vrniti v Rusijo, noto, naj se dotičnim ruskim državljanom sporoči, da se smejo samo tedaj vrniti v Rusijo, če je predhodno država, v kateri se nahajajo začelno, zaprosila za to in če je ruska vlada prošnji ugodila. Sovjetska vlada je zato izdala to naredbo, ker z onimi, ki pridejo iz tujih držav v Rusijo nazaj, namenoma večšili pridejo tudi protirevolucionarji v državo.

NEMIRI V PETROGRADU.

Kodanj, 2. junija. «Berlingske Tiden» objavlja tole brzojavko iz Helsingfors: V zvezi z ustavitvijo razdeljevanja kruha so se nemiri v Petrogradu jako povečali. Na več krajih mesta so bili krvavi spopadi. Nezaupljivo delavci so imeli navzile terorizmu sovjetske vlade javna zborovanja, na katerih so ostro napadali sovjetsko vlado. Petrogradska sovjetska vlada je zapovedala, da se morajo vsi voditelji protirevolucionarnih delavcev aretirati.

IZGRADNJA BAKARSKÉ LUKE

Beograd, 2. junija. (Izv.) Naši strokovnjaki so izdelali načrt za pospešitev trgovskega prometa in gradnjo mostu v bakarski luki, ki bi imel zvezo z železniško postajo Sv. Kuzm. Za most se zahteva kredit 400.000 dinarjev, za celo luko pa 4.000.000 dinarjev. Posebna deputacija se je v tej zadevi zglasila danes pri Pašiću.

ALI STE SI OGLEDALI ZE XIX. UMETNIŠKO RAZSTAVO V JAKOPIČEVEM PAVILJONU?

Železni drobiž

veljaven

Beograd, 2. junija. Da bi zadostil potrebam denarne cirkulacije, je finančni minister ukazal državnim blaginčarjem, naj v bodoče sprejemajo tudi kovani železni drobiž, ki je ostal v prometu še iz časov bivše avstro-ogrške monarhije. Državne blaginje bodo sprejemale ta drobiž po njegovi nominalni vrednosti, t. j. 20 vinarjev = 5 par.

Vlada bo ratificirala celovski dogovor

Beograd, 2. junija. (Izv.) Danes popoldne je bila seja, ki se je udeležili zastopniki ministrstva zaobračaja in generalne direkcije carin. Poslanec dr. Zerjav je interveniral radi gradnje jage, da se celovski dogovor nemudoma ratificira, vendar s pridržkom, da se bodo carinske in policijske ugodnosti na poti Maribor - Prevalje v slučaju zlorabe ukinile.

NOVI NAČELNIK ODDELKA ZA SLOVENIJO.

Beograd, 2. junija. (Izv.) Za načelnika oddelka za Slovenijo v ministruvju za notranje zadeve je imenovan dr. Fr. Svetek, ki je potem, ko je dr. Balistič postal predsednik deželne vlade v Ljubljani, vodil ta referat.

Beograd, 2. junija. (Izv.) Naš parlament je povabljen na mednarodno parlamentarno konferenco v Stockholmu, ki se vrši v najkrajšem času.

Gospodarski vo klerikalnih avtonomistov

«Slovenec» je danes jako slabo odgovoril na stvarne očitke, ki smo jih z ozirom na razpravo v deželno vladni seji naslovili na adresu klerikalne deželne avtonomije. Po njegovih nazorih je naravnost hvalevredno, če se subvencija javne korporacije porablja za privatna strankarska podjetja, mesto za splošen in naprejš določen namen. Priznati moramo, da je to stališče pristno klerikalno avtonomistično prepričanje, po katerem je klerikalna stranka vedno postopala.

Ako pogledamo v revizijsko poročilo o poslovanju bivše deželne avtonomije, vidimo, da so avtonomisti izplačevali sto in stotisoče iz deželne blagajne pod najraznovrstnejši naslovi za povzdigo živinoreje, zadržništva, popravo in napravo cest, vodovodov, hlevov itl. V največ slučajih se pa ta javni denar ni porabil za svoj splošen namen, marveč se je razdelil le v zasebno korist kot podkupnina za pristaje SLS.

Isti sistem korupcije — ki jo sedaj «Slovenec» dosledno zagovarja — je dan tudi v slučaju, ko je deželni odbor izročil «Zadružni centrali» 458.000 kron za asanacijo v naprejš označenih zadruh. «Zadružna centrala» je tem za drugam izplačala le nekaj tisočakov, dokaz, da zadruge ali sploh niso bile podpre potrebne, ali pa da je «Zadružna centrala» porabila za zadruge zaupano ji subvencijo in druge svrhe. Del deželnega denarja, izplačanega pod naslovom «za asanacijo zadružništva», je «Zadružna centrala» porabila za popravo «Ljudskega doma», ki ni bil za druga, pač pa klerikalno - strankarsko

podjetje, del tega deželnega denarja je pa šel za nakup spekulativnega podjetja «Zadružna tiskarna», v kateri se je na ta način s subvencijo kranjske dežele z «Novicami» in z drugimi tiskovinami delala protinarodna propaganda za Habsburgovce in Avstrijo.

Nedopustnost uporabe deželne zadružniške subvencije je evidentna tako v slučaju «Ljudskega doma» kot v slučaju «Zadružne tiskarne». Korupcija je pa čisto jasna in nepobitna, čim vemo, da je bil deželni odbornik dr. Lampe, ki je nakazal deželno subvencijo, istočasno predsednik «Zadružne banke», deželni glavar dr. Susteršič in deželni dbornik dr. Pegan pa istočasno faktotum «Zadružne tiskarne».

Izven vsakega dvoma je torej, da se je deželni denar od klerikalnih avtonomistov zapravil in porabil v koruptivne in spekulativne namene.

Glede nakupa švicarskih krav se sklicuje «Slovenec» na nesrečo. V resnici je pa deželna imovina oškodovana v glavnem radi brezvestnosti in nespoštnosti deželnih «avtonomistov», ki je tem bolj obsojena vredna, ker bazira nakup švicarskih krav na absolutističnem sklepu magnatov deželnega odbora, ki so lahko gospodarili z vso brezvestnostjo, ker so bili brez vsake javne kontrole in ker so se lahko brez-pogojno zmašili na «ogromno večino slovenskega ljudstva».

Oba slučaja klerikalnega gospodarstva kažeta, kam vede klerikalna avtonomija, ki črpa svojo nadvlado v deželi iz neusahljivega vira ljudske politične neizobrazbe.

Iz konstituante

Beograd, 1. junija.

Popoldanska seja ustavotvorne skupščine se je nadaljevala ob 16.50. Kot prvi govornik je nastopil komunist La-za Stefanović. Kritiziral je politiko vlade, češ, da se oзира samo na banke in kapitaliste v škodo delavskega ljudstva. Dejal je tudi, da določbe v tretjem oddelku ustave ne bodo zadostile potrebam kmetov in delavcev. Pritoževal se je čez državni proračun, češ, da je 73% državnih izdatkov določenih za vojno ministristvo, za ostale državne potrebe pa samo 27%. Za Stefanovićem je govoril minister dr. Kukovec. (Njegov govor prinašamo posebej. — Ur.)

Za ministrom Kukovcem je govoril demokratski Svetomir Mijatović o zasebni lastnini, ki je podlaga državnemu redu. Glede agrarnega vprašanja je izjavil, da nima samo gospodarskega temveč

tudi socijalni in nacionalni značaj. Po Mijatovićem govoru je nastopil zemljeradnik Stojić, za njim pa radikalec dr. Kostić, ki je kritiziral posamezne člene tretjega oddelka ustave, ter podal glede agrarne reforme izjavo, da popolnoma zadošča določilam, ki jih tretji oddelek ustave vsebuje. Po kratkih govorih komunist Milica, ki je govoril o invalidskem vprašanju ter zemljeradnika Balabana, ki se je bavil s politiko radikalcev in poslancev Kranjske in Nemanica se je seja zaključila. Prihodnja seja jutri.

Korfanty proti Lloyd Georgeu

Znan je govor, ki ga je imel o šleškem vprašanju v prvi polovici maja v angleškem parlamentu Lloyd George. V njem je napadel ostro tudi Korfanty.

«Tja, češ, da je on kriv poljske vstaje, ker je delavstvo hujskal k surovim dejanjem. Korfanty je sedaj poslal Lloyd Georgeu javno pismo, v katerem odgovarja na navedene napade v temle smislu:

Poljak v Gorenji Šleziji so avbitno prebivalstvo. To najbolje dokazuje fakt, da ni mogel do 1915. leta v Gorenji Šleziji dobiti dela noben Poljak, ker je doseljevanje poljskih delavcev prepovedala pruska vlada iz strahu, da bi se na ta način zajelo ponemčevanje dežele. Glede priselencev, o katerih je Lloyd George dejal, da so poljskega izvora, je res baš nasprotno. Priseljevali so se v Gorenjo Šlezijo samo nemški industrijalci, njihovi nastavljeni ter državni uradniki in drugi nameščenci, s katerimi je nemška vlada preplavljala deželo.

Korfanty dalje zavrača podtikanja predsednika angleške vlade z dokazi, da je njegovo delo za Poljsko in za-voznike rodilo dobre sadove. Naj značilnejše mesto v Korfantijevem pismu pa je izjava, da pomeni versajška mirovna pogodba zločin nad pravico poljskega naroda. Ako se bo v smislu te pogodbe postopalo proti Poljakom, bodo poljski delavci raje uničili vse naprave v industrijskih obratih, kjer so nastavljeni, nego da bi prepuščili Nemcem deželo v sedanjem stanju. Pod nemški jarem Poljaki ne gredo več. Sedanji boj za Gorenjo Šlezijo ni za Poljake navadna igra, temveč borba na življenje in smrt.

Tako Korfanty. Dobro je, da čuje-mo tudi to plat zvona, ko se razglašajo, da se vprašanje Gorenje Šlezije bliža svoji rešitvi.

Nemčija in njene obveznosti

Državni podtanjik nemške vlade Bauer se je pred nekaj dnevi razgovarjal z voditeljem dopisnega urada iz Berna. Ta mu je postavil vprašanje, ali misli, da so oni poslanci, ki so glasovali za sprejem antantnega ultimata, storili to s prepričanjem, da bo Nemčija lahko izpolnila svoje obveznosti. Podkancler je na to odgovoril:

Večina Reichstaga je v dvomu, ali bo moglo izpolniti zahteve, ki smo jih sprejeli. Jaz menim in sem prepričan, da nemška vlada in večina nemškega parlamenta, razumejo posledice sprejema ultimata ter da bodo storili vse, da zahteve tudi izpolnijo. Vlada bo v kratkem predložila zaveznikom program glede reparacij. Ta program bo vseboval niz gospodarskih ukrepov, ki bodo zaveznikom omogočili, da dobi od Nemčije vse, kar jim naša država more dati. Ker v to svrho ne zadošča sedanjih davki, se bodo davki zvišali. Poleg tega pa bo morala Nemčija izkoristiti tudi nacionalno imetje. Pričakujemo, da zavezniki ne bodo delali naši vladi težkoč, temveč da bodo pravilno ocenili sredstva Nemčije ter ji v tem smislu olajšali izvrševanje njenih dolžnosti. S tega vidika pripisujem veliko važnost garancijski komisiji, ki bo na licu mesta ugotovila, koliko je Nemčija v stanju plačati. Na končno vprašanje vodje dopisnega urada, ali se živi v Nemčiji ideja revanše, je podkancler odgovoril, da Nemčija in nemški narod ne moreta misliti ter tudi ne mislita na vojno, ter da goje to idejo samo gotovi šovinistični nacionalisti ter del komunistov, ki na nimajo na razmere v nemški republiki nobenega vpliva.

Po svefu

Konferenca v Roulogne-Sar-Mir, ki se bo bavila z vprašanjem Gorenje Šlezije, bo pretresala tudi vprašanje izpraznitve Düsseldorfa, Duisburga in Ruhrortia, kakor tudi vprašanje uklinjenja renske carinske meje. Tako poroča «Excelsior».

Nemški minister za obnovo. Nemški državni predsednik Ebert je na predlog ministrskega predsednika Wirtha imenoval dr. W. Rathenau za ministra za obnovo dežel.

Denarno unijo za nasledstvene države propagira madžarski finančni minister Hegedues, ki predlaga, naj bi se pri tej uniji vzela za podlago valute latinskih držav.

Omiljenje premogarske krize na Angleškem. Iz Londona poročajo, da se je na skupni konferenci med angleškimi železnicarji in transportnimi delavci sklenilo, da se zopet dopusti uvažanje inozemskega premoga. S tem je zaenkrat poostreval posledice rudarskega štrajka odstranjena.

Vprašanje novih volitev v Nemčiji. V političnih krogih nemške stranke se vedno bolj živahno razpravlja o vprašanju novih volitev. Nove volitve bi pozdravile v prvi vrsti nemške nacionalne stranke, ki menijo, da bi se za ta slučaj mogle zjediniti v enoten blok ter s tem doseči velik uspeh.

Praška policija je naznanila društvu «Deutsches Haus», da prepoveduje uporabo dekoracij kazinske dvorane v velenemskih, nemškoavstrijskih in staroavstrijskih barvah.

Česko-madžarska trgovinska pogajanja. 8. junija dosepejo v Prago madžarski trgovinski delegati. Nadaljevali bodo svoj čas v Brucku ob Leithi započeta trgovinska pogajanja s češko vlado.

Politične beležke

Mežiški rudnik in gosp. Mihevc. «Jutro» je v terek prineslo iz Beograda vest, da so Angleži kupili mežiški rudnik. Ta kapitalistična hazardna igra ni prav nič bolj nova, kakor toliko, da je ljubljanski Stine za enkrat zadnje adute vrgele na korupcijsko mizo» itd., itd. Tako začena, nadaljuje in končuje svoj članek o mežiškem rudniku gospod Ignacij Mihevc v «Na-preju» od srede. Ta gospod obrekuje «Jutro», toda to je postranska stvar. Glavno je, da sploh ni razumel našega tozadevnega poročila, čeprav je bilo dovolj jasno. Naše poročilo je bilo iz Dravograda, ne iz Beograda, poročali pa smo, da je Bergwerksunion prodala rudnik Angležem, čeprav je sekvestiran. Protestirali smo torej proti postopanju Angležev, ki so kupili in ki zahtevajo rudnik, ki ga Bergwerksunion ni imela pravico prodati, ker je naša država edina, ki sme z rudnikom razpolagati dokler traja sekvester. Naše poročilo je dostavilo, da je to postopanje Avstrijev tem bolj nečuvstvo, ker ima mežiški rudnik veliko važnost za industrijo naše države, zlasti tudi še za ministrstvo vojne in mornarice. Naš poročevalec je dostavil, da bi trebalo postopati v smislu člena 211. sen-žermenske mirovne pogodbe, po katerem imamo pravico, podjetje likvidirati in podržaviti. Gospod Ignacij Mihevc tega seveda ni mogel vedeti. Kaj briga njega mirovna pogodba in kaj briga njega državni interesi, on čuti le potrebo, da si izmisli slovenskega Stinnesa (Mihevc pravi Stineta) in da govori o gospodarskem zaslužku. «Delavstvu je to vseeno», pravi gospod Mihevc, čegar članek je pravi školski primer surovega internacionalnega mišljenja in primer za to, kako se lotijo razni ljudje stvari, o kateri nimajo najmanjšega pojma. Če je gospodu Mihevcu vseeno, pa nam ni vseeno, ali je lastnik mežiškega rudnika Avstrijec, Anglež ali naša država. Pa tudi če bi bil domači kapitalist lastnik, nam to ni vseeno. Vendar bi bilo jalovo, pričeti se o tem z Ignacijem Mihevcem. Rav-notako jalovo bi pa bilo tudi dokazovati, kako nedostojno je, če se ta gospod v koru z raznimi drugimi sprav-lja nad «Jutro» in namiguje, da hoče naš list z izigravanjem patrijotizma delati za neko ljubljansko bančno skupino, menda za ono, s katero je stranka gospoda Mihevca v najbližji zvezi.

Francija in Jugoslavija. Nedavno se je vršila v enem delu slovenskega časopisa diskusija o odnosih med Francijo in Jugoslavijo, ki je zopet enkrat dokazala, kako površno in neresno se večini pri nas razpravljajo najdelikatnejše stvari. Povod za diskusijo je dal članek, ki ga je objavil «Notus» v «Slovenskem Narodu» na podlagi knjige «La Paix», ki jo je spisal A. Tardieu, znani pomočnik Clemenceau-ja na mirovni konferenci. «Notus» je iz te knjige «dokazal», da nas Francija prezira in omalovažuje, da ne računa z našo bodočnostjo in sploh da je «francoska politika sovražna Slova-nom», ergo seveda tudi Jugoslovonom. Članek je svoj čas vzbudil nekoliko več pozornosti radi tega, ker se je splošno smatralo, da ga je spisal dr. Rybář, ki je imel kot delegat Jugosla-vije na mirovni konferenci priliko do-dobra spoznavati francosko politiko napram Jugoslaviji. Sedaj se je oglašil prof. dr. Zolger, ki je bil glavni de-legat na mirovni konferenci, z ostrim protestom proti takemu načinu raz-pravljjanja o naših odnosih napram Franciji in o vlogi, ki so jo igrali fran-coski državniki na mirovni konferenci napram Jugoslaviji. Dr. Zolger, ki je v tem oziru avtentična priča, konstatira, da bi v Mariboru danes ne vihrala ju-goslovanska zastava, da bi bilo Prek-murje pod madžarsko pestjo in da bi bili Koroški izgubili brez plebiscita, ako bi našim delegatom v Parizu bal Clemenceau. Tardieu in drugi franco-ski državniki ne sli povsodi in brez pridržka na roko. S to konstatacijo, ki jo je podprl prof. Zolger z nekaterimi avtentičnimi dokazi, je mučna lahko-miselna debata o tem, da so nas Fran-cozi prodali, pač zaključena.

Reško vprašanje. Vsi poslanski klubi v konstituenti so prejeli brzo-javno poziv reške jugoslovanske stran-ke, ki protestira odločno proti posku-som italijanske vlade, da bi se dose-gel glede vprašanja pristanišča Baroš kompromis v smislu italijanskih pred-logov. Stranka poziva poslance brez razlike strank, da naj pod nobenim pogojem ne pripuste takega sporazuma, ki bi oškodoval interese samo-stojne reške države in onemogočil vsak prijateljski sporazum med samo-stojno Reko in Jugoslavijo. Enaka brzojavka je bila poslana tudi pred-sedniku vlade Pašiću, ki jo je predložil zadnji seji ministrskega sveta.

Dr. Trumbićev klub. Iz Beograda se poroča, da namerava dr. Ante Trum-bić sestaviti nov poslanski klub, v ka-terega bi stopili poslanci, ki do danes niso v nobenem klubu. Ta klub bi ne-imel nobenega političnega programa, ampak samo tehnično svrhu, da bi po-dva predstavnika kluba dobila pravico govoriti v konstituenti v klubovem imenu po eno uro. Sicer pa ti člani ne bi bili medsebojno vezani z nikakimi političnimi načeli.

Razkol v hrvatski klerikalni stranki. Iz Osijeka nam poročajo: Ze-dolgo časa se je govorilo o sporih v klerikalni stranki v Osijeku, ki je končal sedaj s popolnim razkolom. Zmernejši elementi niso bili zadovoljni z vodstvom stranke, posebno pa ne z glasilom Hrvatske pučke stranke, z osiješko «Hrvatsko obrano», ki zavze-ma med klerikalno žurnalistiko tako častno mesto kot na primer maribor-ska «Straža». List hujska proti vsemu, kar je le količkaj v zvezi z narodnim in državnim elementom. Vodja teh ne-zadovoljnejšev je bil osiješki podžupan dr. Neubauer, ki je večkrat poskušal vplivati pri vodstvu osiješke organiza-cije, d anaj preneha s takim pisanjem strankinega glasila, toda predsednik osiješke organizacije klerikalne stran-ke, stari bosanski hofrat in furinaš Ljuba Dlušaš, ki je obenem glavni urednik «Hrvatske Obrane», ni hotel o zmernejšem pisanju ničesar slišati. Radi tega so zahtevali nezadovoljnejši, da se skliče strankin zbor. Ta se je res setal in izvolil nov odbor. Stari pa ni hotel odstopiti. Zato je novi odbor izdal proglas, da list «Hrvatska Obran-a» ni več organ stranke, stari odbor je pa izključil dr. Neubauerja in Voj-niica iz hrvatske klerikalne stranke. Obe skupini sta danes v najhujšem boju. V nedeljo pridejo v Osijek dr. Korošec, Barić in Šimrak, ki bodo skušali poravnati spor.

Radicev občinski mandat razve-ljavljen. Kakor doznajajo «Novosti», je hrvatska vlada razveljavila mandat občinskih svetnikov Stjepana Radice in Gjura Martinca v Zagrebu. Razve-ljavljenje mandata je posledica izjave omenjene dvojice, katero sta podala na zadnji seji zagrebškega občinskega sveta, češ, da ne bosta prisegla, ker kot republikanca ne priznavata seda-njega vladarja.

Iz demokratskega kluba. Na svoji zadnji seji je sklenil demokratski klub, da smejo člani kluba vlagati in-terpelacije in upite na vlado sele po odobrenju kluba. Dalje so se izvolili v takimenovani ukazni odbor, ki bo skupno z poslanci radikalnega kluba vršil kontrolo nad raznim imenovanji, poslanci Timotijević, Jakšić in Tran-dafilović. Izvoljen je bil tudi odeti, ki bo preštudiral vprašanje notranjega posojila; v odsek so izvoljeni poslan-ci: dr. Zerjav, Vojta Marinković, Velj-ković, Marković in Demetrović.

Hujskanje brez konca in kraja. Ministrstvo za notranje zadeve je pre-povedalo neki listič bosenskih fran-ciškanov, ki je nesramno hujskal proti državi in poveličeval nekdanje čase. Klerikalno novinstvo je radi te prepove-di razburjeno. Sicer tega glasila bo-sanskih frančiškanov ne poznamo, vendar ako sodimo po pisanju raznih klerikalnih listov, ki jih vidimo in čitamo po Sloveniji, si lahko predstav-ljamo, kako je pisal ta listič.

Radikalci in demokrati v Vojvo-dini. Novosadski «Dunav» poroča, da se vodijo med voditelji demokratske in radikalne stranke v Vojvodini pogaja-nja, da se po sprejetju ustave obe stranki v Vojvodini združita v eno stranko, ker v njih programu tako ni nobenih načelnih nasprotstev, ter je bil dosedanj razkol le posledica osebnih interesov in vznemogel politike voditel-ja vojudinskih radikalcev Jaše To-mića. Ako bi radikalni voditelji ne pri-stali na fuzijo z demokrati, tedaj so pripravljeni mnogi odlični radikalni poli-tiki, skupno z demokrati ustanoviti veliko narodno stranko v Vojvodini. List, ki pravi, da je dobil to informacijo iz radikalnih krogov, dodaje, da se opazuje to zблиžanje tudi v Srbiji, zlasti med radikalci in nekdanjo sro-sko samostalno stranko. List pozdrav-lja to zблиžanje kot najboljši in najučo-bnejši porok naše notranje konsoli-dacije.

Deželnoborske volitve na Koro-skem se vrše dne 19. junija. V ta na-men se je ustanovil centralni agitacij-ski odbor koroške slovenske stranke, ki je izdal v «Koroškem Slovencu» svoj volilni oklic, v katerem pozivlja občinske agitacijske odbore, da se or-ganizirajo in pripravijo odločen nastop koroških Slovencev. Kandidate postavi društvo pozneje v sporazumu s kra-jevnimi odbori.

Za jugoslovansko idejo v Srbiji. Iz Zagreba poročajo, da se je mudil te dni v Zagrebu beogradski vseručniški profesor dr. Božo Marković, ki je kon-feriral s skupino okoli «Slobodne tri-bune». Na sestanku se je sklenilo, da prevzame Boža Marković vodstvo za propagando jugoslovanske ideje v Sr-biji in da se osnuje v Beogradu ne-odvisen politični list, ki bo imel iz-ključno jugoslovansko tendenco. Na sestanku se je tudi ugotovilo, da je ne-razpoloženju proti pojmu jugoslovan-stva v Srbiji največ kriva politična borba, ki je izrabljala ime la pojma jugoslovanstva. Dr. Boža Marković je vnet borilec za jugoslovansko idejo iz škerličeve šole, zato se njegovi akciji že v naprej pripisuje velik pomen!

Jugoslavija, Grška in Albanija. «Agence Havas» poroča iz Aten, da sta se Grška in Jugoslavija odločili, podvzeti pri albanski vladni korake, da se takoj končajo izzivanja v Spodnjem Epiru. Ako se bo Albanija tej zahtevi upirala, bosta Grška in Jugoslavija ukrenili vse potrebno, da odpomoreta ogroženemu prebivalstvu.

Prosvefa

Nov tenorist ljubljanske opere. V pe-rek dne 3. t. m. nastopi prvič na našem odru v vlogi Cavaradossija (Toca) no-voangazirani tenorist gospod Marcel So-vilski, odlični pevec, ki je doslej deloval na raznih večjih poljskih in nemških odrih.

Robert Primožič, naš rojak in barito-nist zagrebške opere gostuje te dni v osiješkem Narodnem gledališču. Nastopi v vlogi «Rigoletta», potem «Onjegina» in še v nekaterih svojih boljših vlogah.

«Hudožestveni Teatr». Nedavno smo poročali, da je sovjetska vlada pomilo-stila člane ruskega «Hudožestvenega Te-atra» in jih pozvala, naj se vrnejo v Ru-sijo. Toda, kakor sedaj poročajo iz Pra-ge, so ruski umetniki sklenili, da se v sedanjih razmerah ne vrnejo v Rusijo, ker vedo, da bi bilo tam nemogoče vsako resno umetniško delovanje. Po končanem gostovanju v Pragi se ruski umet-niki bržkone vrnejo v Jugoslavijo.

Sport in turiztika

Prvenstvene nogometne tekme v Ljub-ljani v nedeljo dne 5. t. m. Na prostoru «Sparte» in «Primorja» za artilerijske vojašnice se vrši ob 9. uri dopoldne pr-venstvena tekma med rezervama «Pri-morja» in «Jadrana», popoldne ob 6. uri pa med akademiki in klubom «Hermes». Na prostoru «Hilite» bo ob pol 5. uri pr-venstvena tekma med kluboma «Primor-je» in «Jadran».

Ljubljanska «Hilite» v Zagrebu. V no-deljo dne 5. t. m. izra prvo moštvo «Hil-ite», ojačeno z dvema izraicema celjskih atletikov, kot reprezentanca Slovenije z izbranim moštvom zagrebških nogomet-nih klubov. Za tekmo vlada v Zagrebu že danes izredna zanimanja.

Kolesarska dirka Ljubljana - Jesenice. Drugo nedeljo, dne 12. t. m., se vrši na proci Ljubljana-Jesenice (62 km) kolesarska dirka, ki jo priredi ljubljanska kolesarska «Hilite». Prijava do dne 9. t. m. klubovemu blagajniku g. Ogrinju, Ljublja-na, Gospodarska cesta 14.

Nov kolesarski klub se snuje na Jesen-icah.

Zanimiv spor. V Pragi se je vršila ne-davno prvenstvena nogometna tekma tekma med najboljšima češkima kluboma «Sparta» in «Slavija». Tekma je bila zelo ostra. Že v prvi polovici je prišlo do incidentov, ker so igralci «Slavije» očit-tali sodniku, da postopa pristransko. Ko je proti koncu druge polovice diktral sodnik enajstmetrovski prosti «Slavije», je

Sokolski vestnik

Sokolski dom v Radovljici. «Sokol» v Radovljici je začel z gradbo lastnega doma. Delo napreduje zelo povoljno, tako da se člani nadejajo, da bodo mogli na zimo telovaditi že pod lastno streho. Za gradbo je razpisal «Sokol» društveno po-sojilo, katerega je podpisano do danes že 91.600 kron. Tudi darov se je nabralo že lepa vsota. Posebno omenjamo dar 10 ti-soč kron, ki ga je naklonil g. dr. Janko Olin, odvetnik v Beogradu, kot «Boštja-nov dar» v spomin svojega, kot žrtev avstrijskega militarizma padlega brata Boštjana Olinja, katerega so kakor zna-no te dni prepeščali iz Murave v Radovljico. V isti namen je podaril g. sodni svetnik Kobler 1000 kron. Lepe vsote so vrgle nabiralne pole društvenih članic in članov v Radovljici in okolici pa tudi v mnogih krajih ostale Slovenije. Domači Sokoli so se že v par slučajih poslužili stare fantovske pravice «šranjanja» v korist sokolskemu domu in na ta način zbrali že lepe stotake. Sokolski bratje odvetniki so naklonili že tudi precejšnje zneske iz poravnani svojih klientov. Celo v daljnem Kragujevcu so se spomnili ra-dovljiskega Sokolskega doma gojenci tamkajšnje podoficirske šole in zbrali zanj 412 kron.

Za stavbni sklad telovadnega društva «Sokol» v Ljubljani je naklonilo mitra-lično oddeljenje 40 «Triglavskega» p. p. zbirko 140 dinarjev. Vsem darovalcem naše narodne vojske izkaza najpriščnej-šo zahvalo društveni odbor.

Predavanje o vsesokolskem zletu v Pragi. Češki konzulat v Ljubljani je pri-redil sinoči v «Mestnem domu» dobro obiskano predavanje o lanskem vseso-kolskem zletu v Ljubljani. Navzoči so bi-li med drugim general Maister, sanitetni šef dr. Kršajec, višji šol. nadzornik Gangl, člani starejšinstva Sokolskega Saveza itd. Generalni konzul dr. Beneš je otvoril pre-davanje s kratkim pozdravnim nagovo-rom, na kar je prof. dr. Pestotnik v pol-drugo uro trajajočem predavanju poja-snjeval skioptične slike — nad 70 po šte-vilu — o sokolskih zletih slavnostih. Predavanje se bo nadaljevalo v terek ob 8. uri v veliki dvorani «Mestnega doma». Na vrsto pride topot 90 slik, med njimi kresni in zanimivi posnetki nastopa čla-nov in članic.

*** Spopolnitev deželne vlade.** Prihodnje dni se spopolni deželna vlada, v katero bo imenovan kot zaupnik radikalne stranke g. dr. Niko Zupanič, ki prevzame poverjenstvo za notranje zadeve. Kakor znano, vodi sedaj to poverjenstvo deželni predsednik sam.

*** Sprejemni dnevi pri predsedništvu deželne vlade.** Predsednik deželne vlade sprejema odsej stranke vsako sredo in soboto od 10. do 13. podpredsednik deželne vlade pa vsako sredo in petek istotako od 10. do 13.

*** Dr. Pavel Turner težko obolel.** Iz Maribora nam poročajo, da je znaneza narodnega starina in mecen dr. Pavla Turnerja pred par dnevi zadela kap. Njegovo stanje je brezupno in je vsak hip pričakovati katastrofe.

*** Pravilne oblike krajevnih imen.** Poverjenstvo za notranje zadeve objavlja razglas o pravilni rabi nekaterih krajevnih imen. Za občino in kraj »Sveti Peter ob Savinji« v celjskem političnem okraju je pravilno ime »Sveti Peter v Savinski dolini«; za občino in kraj »Sveti Martin v Rožni dolini« je pravilno ime »Smarino v Rožni dolini«, za vse kraje po imenu »Pristava« v celjskem političnem okraju pa je pravilno ime »Pristava«.

*** Darujte za dečji dan!** S skromno prireditvijo nastopi Ljubljana ob prihodnjem dnevu 5. junija samo s cvetličnim dnevom in prodajo znakov in odkupnic. Zato pa pričakujemo, da bo občinstvo v polni meri pokazalo razumevanje za to prireditel in kupilo vse cvetke in znake brez vsakega prigovarjanja in brez velike reklame. Tako olajša tudi gospod in gospodičar, ki bodo na poziv Kola jugoslovanskih sester požrtvovalno sodelovali pri prodaji, njihovo delo. — Znaki in odkupnice so lepo izdelani in se bodo prodajali po pol dinarja, en dinar, dva dinarja in odkupnica po pet dinarjev. Naj ne bo v nedeljo nikogar, ki ne bi imel znaka »dečjega dneva«.

*** Sprejem v vojno akademijo.** V nižjo solo vojne akademije v Beogradu se sprejme letos 250 gojencev. Kompetentni v starosti 16 do 20 let naj predložijo prošnje za sprejem do 31. julija upravniku akademije. Dne 10. avgusta se morajo prosilci upravniku osebno predstaviti zaradi zdravniškega pregleda in spremenjenega izpita. Prošnji je priložiti: krstni list, izpričevalo o absolviranju 6. razreda gimnazije ali realke z dobrim uspehom, privolitev staršev ali varuha, zdravniško izpričevalo, svojeručno podpisano izjavo staršev, da v rodnihi ni škrofuleze, tuberkuloze itd., izpričevalo, da je prošilec neozmožen, in končno potrdilo, da prihaja prošilec neposredno iz šole. Oni prosilci, ki so dovršili šolo s prav dobrim uspehom, so oproščeni sprejemnega izpita.

*** Prvo društvo hišnih posetnikov v Ljubljani** ima v nedeljo dne 5. junija t. l. dopoldne ob pol 10. uri v veliki dvorani hotela »Union« svoj redni občni zbor, ki bo obenem shod ljubljanskih in okoliških hišnih posetnikov. Na shodu se bo razpravljalo zlasti o najnovejši stanovanjski naredbi. Zato prosí odbor, da se tega zbora udeležijo vsi hišni posetniki, ne glede na to, ali so že člani društva ali ne. Društvena pisarna se je 1. t. m. preselila v Selenburgovo ulico št. 5. I. nadst., levo, kjer se uraduje vsak dan od 4. do 6 ure popoldne. Tam dobi vsak hišni posetnik, tudi z dežele, brezplačno vsa potrebna pojasnila; za pismena vprašanja je priložiti znamko za odgovor.

*** Direktni vlaki v Zagrebom.** Kakor nam sporoča ravnanstvo južne železnice, ostanejo dosedajni direktni vlaki med Ljubljano in Zagrebom in nazaj ter Mariborom in Zagrebom in nazaj tudi po letnem voznem redu v prometu (odhod iz Ljubljane ob 17.35, iz Maribora ob 5.30, iz Zagreba v Ljubljano ob 5.50 ter iz Zagreba v Maribor ob 16.13). Razvratnega vožnje pri nočnih vlakih med Ljubljano in Zagrebom direktni vozovi vseh treh razredov. (Odhod iz Ljubljane ob 23.55, iz Zagreba ob 21.56).

*** V Pohorju pri Mariboru** je bil izvoljen za župana komunist Zelenik.

*** Repatriacija iz novih krajev Italije.** Minister za socijalno politiko je od ministrskega sveta zahteval primeren kredit, da zamore izvršiti repatriacijo naših rojakov, ki se žele vrniti iz novih krajev Italije.

*** Iz jugoslovanskega novinstva.** Glasilo slovenskih radikalcev »Straža«, ki je sedaj izhajal kot tednik, je začel s 1. junijem izhajati kot dnevnik.

*** Obrtno in trgovsko šolstvo.** Pristojnost za obrtno in trgovsko šolstvo je s 1. junijem od poverjenstva za uk in bogoslužje prešla na oddelček ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani, ki je prevzela vse uradno poslovanje glede tega šolstva.

*** Obrtno šole za ženske.** V ministrstvu za trgovino se vrše pripravljala dela za osnovevanje obrtnih šol za ženske v raznih mestih Banata, v Vrhu, Beli Cerku, Veliki Kikindi in Velikem Bečkereku.

*** Veselični odbor Splošnega ženskega društva v Ljubljani** ima v soboto, 4. t. m. ob 18. urah sejo v društvenih prostorih Rimske ceste 9.

*** Ponašanje čeških bankovcev.** Te dni je orožništvo v Spiljah prišlo na sled »črni družbi«, ki je ponašala češke bankovce. Raznevala jih je na ta način.

da jih je izmenjavala pri čeških brzovalnikih na špiljskem kolodvoru.

*** Velika tatvina na Vodnikovem trgu v Ljubljani.** V Ljubljani se je na Vodnikovem trgu pojavila starejša ženska, ki zelo rada sega po tujih torbica. So-progi bančnega ravnanja A. P. je izmaknila usnjato torbico, v kateri je bilo 480 jk in 250 kšK ter zapustila z udelanimi safirji, vredno 10.000 K. Zenska je izginila.

*** Velika pomota pri izmenjavi.** Pred nekaj dnevi je prišel na davčni urad za mesto Ljubljano eleganten in ugleden gospod in zaprosil glavnega blagajnika za 200 dinarjev kovanega drobiža. Pri blagajni je gospod prejel v vrečkah zaželjen drobiž. Davčni urad je bil še tako prijazen in je gospodu posodil vrečice, da je odnesel drobiž na svoje mesto. Pri izmenjavi pa se je dogodila velika pomota. Gospod je prejel mesto za 200 dinarjev, kar za 1200 dinarjev novega kovanega drobiža, torej za 1000 dinarjev preveč. Blagajnik je pri dnevnem zaključku blagajne takoj opazil pomoto. Doslej je čakal, da gospod prinese sam preveč odšteti drobiž nazaj, toda zaman. Gospoda ni, pač pa je kulantno vrnil izposojene denarne vrečice. Kmalu bo imel gospod neprimerno s sodnijo, če o pravem času ne vrne drobiža.

*** Izgnan komunist.** Mariborski policijski komisariat je izgnal iz države v Judenburg pristojnega komunistu Friderika Markusa.

*** Prijeti tatovi.** Orožniki v Zidanem mostu so prijeli tatove, ki so pred nekaj dnevi vlomili v trgovino Frana Kranjca v Luki in mu odnesli blaga za 29.000 kron. Blago so skoro vse dobili nazaj.

*** Ljubljanski malopridneži.** Na nedavno mladino silno vpliva kinematograf. Sedaj so se pojavili v Ljubljani slučajni tatvini, katere izvršujejo popolnoma zapušteni, pohajkovanju prepušteni otroci. Na Tržaški cesti se je dogodil zanimiv, a zelo rafiniran slučaj. Dve deklici, sedemletna Francka in šestletna Anica S. sta po naročilu svoje matere hiteli proti večeru pred tobačno tovarno s torbico, v kateri je bilo 150 kron denarja, da ga tam zaposlenemu očetu izročita v nakup moke. K njima je pristopil mlad navihaneec in ju samozavestno nagovoril: »Kaj imata v torbici?« Odgovorile sta mu: »Denar!« »Pokažita!« Mladenki sta mu izročili denar. Navihaneec je vzel 60 kron, ostalo vrnil in jima za nagrado izročil »orglice« in staro razglednico, nakar je pobegnil proti Rožni dolini. Pozneje so ga prijeli in dognali, da je to zapuščenec France S., ki se rad potepa po okolici. Dognali so tudi, da je v družbi nekega svojega znanca pred nekaj dnevi odnesel z vozička neke mlčkarice znesek 150 K. Za denar si je kupoval salame, slaščice in druga jedila... Kupil si je tudi orglice.

*** Monstre - proces v Zagrebu.** Pri sodnem stolu v Zagrebu se je 1. junija pričel po številu obtožencev največji proces, kar jih je doslej obravnaval ta sodni stol. Sodna dvorana je mnogo premajhna. Obtoženci — 143 po številu — so skoraj vsi iz Sv. Ivana Zeline. Obtoženi so hudočinstva pobune, katero so zakrivali dne 6. in 7. septembra lanskega leta, ko je bil ubit kotarski predstojnik Spilser. O dogodkih smo svojedobno obširno poročali.

Porotno sodišče

DVA NEVARNA VLOMILCA.

Miha Bubnič iz Pregarjev pri Podgradu je mlad, močan človek, a zelo nevaren in nepopolnoljiv vlomilec, specializiran za vlomne v trgovine. V družbi ključavničarskega pomočnika Alberta Razgona, rojenega pri Lyonu, sta se lansko leto potepala po Savinski dolini. Izvršila sta nebroj držnih vlomov. Osumljena sta 16. obtožena pa sta sama enega, ožroma Bubnič dveh. Dne 30. julija lanskega leta je Bubnič vlomil pri posestniku Karolu Novaku v Zajčevniku in mu odnesel za 12.776 kron raznega blaga. Takoj drugo noč pa je v družbi Alberta Razgona vlomil v trgovino starega Karola Fortca v Kotredežu. Tu sta staremu rudarju, ki ima trafiko in malo trgovino, odnesla nad 700 predmetov najrazličnejše vrste v skupni vrednosti 16.035 kron. Vse stvari sta potem prodala kmetom za sramotne cene. Aretirana sta bila dne 7. avgusta lanskega leta. Miha Bubnič je priznal samo drugi vlom, taku tudi Albert Razgon. Bubnič je clinic. Priči Fortcu je zabrusil: »Obesite se na ukradene kravate kar tukaj!«

Pred poroto sta bila danes obsojena: Miha Bubnič na sedem let in Albert Razgon na 18 mesecev težke ječe.

PRILIKA RODI TATU.

Danes je bil nadalje obsojen na eno leto težke ječe delavec France Šušljic iz Školje Loke, ker je ukradel trgovcu Delsingierju zaboj vžgalice v vrednosti 4 tisoč 800 kron in mlinarju Komotarju štiri vreče pšenice, vredne 2.600 kron.

DVA ROKOVNJACA.

Rafael Kosmač in Andrej Rant sta zadnja člana razupite rokovanjske družbe, ki je takoj po polonu in posebno lansko leto strahovito plenila in kradla v Zalogu, Vevčah in drugod po kmetih. Stiri člani te drzne tatinske družbe so že prejeli kazni od 5 do 15 let. Edino gori omenjena sta se še doslej skrivala pred oblastmi. Razprava pred današnjo poroto pa je bila prelojena, ker ni došel k razpravi eden obsojenih kot priča vabljenih rokovanjcev.

BORŽNI PREGLED.

Zagrebska borza za efekte je začela svoje poslovanje zadnji teden v slabem razpoloženju. Krivo je bilo temu izdajanje gratis-delnice, ki so poplavlje trg in slabo vplivale tudi na cene ostalih papirjev. Situacija je ostala cel dan neizpremenjena. V splošnem je bilo prav malo zaključkov in nobenega zanimanja. Težko, da se to razpoloženje v teku tega tedna popravi, ker so v ponedeljek, torej in sredo začeli in nadaljevali z isto tendenco kakor preje. — Na deviznem trgu je bilo prošli teden dokaj živahno. Posebno promet v dolarjih in markah je bil velik. Vendar obstoja možnost, da nova odredba o prometu z devizami in valutami pokvari tudi živahnost deviznega trga, ker je po njej dovoljen prost izvoz vseh valut (z izjemo dolarjev in dinarjev) v poljubni višini, pa si bodo ljudje kupovali mesto deviz samo valute. Iz včerajšnje zagrebske borze poročajo, da je ostal položaj tako na efektivnem, kakor na deviznem trgu neizpremenjen.

Pretekli in sedanjí teden je nastalo na dunajski borzi po daljšem času mirno razpoloženje in efektivni trgovini. Vendar vlada še dostikrat nepotrebnega previdnost v izbiri kontrahenta. To nezaupanje je posledica nekoliko konkurzov večjih dunajskih tvrdk, ki so posebno v zadnjih mesecih izgubili svoje premoženje v efektivnih kupcih. Največja valovanja je kazala madžarska krona. Tako je 30. maja zjutraj padla madžarska krona od 234 na 200 n. a. kron za 100 madžarskih kron in prišla tekem popoldneva celo na 190. Naravno, da so budimpeštanski borzi poskočili vsi vrednostni papirji. Vendar se je madžarska krona na Dunaju še istega dne popravila. V splošnem ni sicer nobene večje spremembe v cenah drugih valut.

Kakor na zagrebski, tako je tudi na praški borzi začel in končal pretekli teden v največji brezposelnosti. Vedno manj ljudi poseča borzo, zato pa je na kurzem listu vedno več na novo emitiranih dragih efektov, ki onemogočujejo promet na iz tak z delnicami in obligacijami prenapolnjenem trgu. Na drugi strani pa je državno prisilno posojilo imobiliziralo velike kapitale, kar onemogoča večje udeleževanje na borzi. Borza obvlada kontermina in tudi visoke dividende ne morejo ugodno vplivati na nizke cene papirjev. Vse industrijske delnice so občutno padle in kažejo se tendenco navzdol, kar je v zvezi s češko industrijsko krizo, o kateri smo že poročali.

— Stanje Narodne banke SHS. dne 22. maja: Kovinska podlaga 429.910.850.48 din. (— 14.082.148.91), posojila 209 milijonov 148.471.14 (— 518.531.32), državni dolg 3.764.266.477.14 (+ 50.387.652.96); novčani v prometu 3.657.212.015. — (— 46.039.750) dinarjev. Številke v oklepajih pomenijo spremembe napram prejšnjemu tednu (15. maja).

— Sprememba uredbe o devizah in valutah. Ministrski svet je v svoji seji dne 1. t. m. sklenil prenehanje uredbe o devizah in valutah (Ur. list št. 58/149 ex 191.) v tem smislu, da v članu 9 odpade predzadnji stavek, ki zahteva od kupca devize garancije v obliki akcepta (solo-menice). Prememba se objavi tudi v Službenih Novinah.

— Za zgradbo proge Krapina-Rogaška Slatina. »Jugoslovanski Lloyd« zahteva, naj se iz notranjega državnega posojila nemudoma prične za gradnjo železniške proge Krapina-Rogaška Slatina, ki bi bila komaj 12 km dolga in bi stala samo 60 do 80 milijonov kron. Vožnja iz Zagreba v Maribor bi bila s tem skrajšana za dve uri in promet preko Zidanega mosta znatno razbremenjen.

— Stanje hmeljskih nasadov v Savinski dolini. Iz Savinske doline nam javljajo, da se more stanje hmeljskih nasadov koncem meseca maja smatrati v splošnem kot prav dobro. Rastline so dosegle polovico, ponekod že dve tretjini droga. Razvijajo se krepko, so zdrave in brez mrčesa. Vreme je bilo dosedaj za hmelj jako ugodno. S hmeljem zasajena ploskev se je letos nekoliko razširila.

— Poročilo o trgovini s poljskimi pridelki. 30. maja: S o m b o r: Dovozi pšenice slabi. Cene se držijo. Mlini plačajo pšenico po 980 do 1000 K. Za koruzo malo povpraševanja. Prodaja se po 380 do 400 K za blago na vagon. Ladijsko blago je dražje in se prodaja franko vlačice Dunaj 425 K. Cena ovsa raste zaradi malih zalog in zaradi tega, ker se obeta slaba žetev ovsa.

— Uvoz vina iz okupiranih krajev, ki nam pripadajo po rapalski pogodbi, a se niso izpraznjeni, je carine prost.

— Neka velika češka tvornica olja pride v kratkem v Dalmacijo, kjer namenava postaviti moderne stiskalnice in čistilnice olja. Kraj še ni določen, ker se pogajanja z vlado še nadaljuje. S tem bo zlasti pomagano dalmatinskim tvornicam sardini, ki so morale dosedaj dobavljati olje iz Italije in Francije.

— Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu je razširila sedaj svoje delovanje tudi na Dalmacijo, kjer ustanovi v Dubrovniku svojo podružnico, v Splitu pa prevzame I. pučko dalmatinsko štedionico in trgovinsko banko. Ki s svoje strani otvorijo podružnice v Sinju, Metkoviću, Makarski in na Visu.

— Moderna vpenjača med savskim pristaniščem in Kalimegdanom v Beogradu. Moderno vpenjačo namenava zgraditi neka angleška tvornica med savskim pristaniščem in Kalimegdanom.

Stavila je tozadevno vladi že svojo ponudbo.

— Predela za izgradbo proge Čoka-Velika Kikinda so se že pričela. Ko se ta proga izgradi, bo vozil po njej tudi orientekspres, ki ne bo vozil več preko Szegeda.

— Potreba soli v posameznih pokrajinah Jugoslavije je približno sledeča: Srbija 45.800 ton, Hrvatska in Slavonija 27.100 ton, Bosna in Hercegovina 29.300 ton, Vojvodina 13.400 ton, Slovenija 12.700 ton, Dalmacija 6200 ton in Črna gora 2400 ton.

— Razpis dobave raznega papirja, li-ma, desk, sukanca, žičnikov i. dr. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje: 1.) Ofertalno licitacijo za nabavo raznega papirja na 7. t. m. ob 16. uri v pisarni uprave državnih monopolov. 2.) Ofertalno licitacijo za nabavo raznega papirja, lepenke, kartona, lepa, dešice, vrvi, sukanca itd. za potrebe tobačne tovarne v Ljubljani na 22. t. m. ob 16. uri v pisarni upravnika državnih monopolov. Seznam blaga, ki ga je dobaviti, dobavne pogoje in vzorce je mož v gori omenjeni pisarni vpogledati. En izvod razpisa, seznamov blaga in pogojev je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. Zbornica pa nima na razpolago prepisov, ki bi jih mogla interesentom izročiti. Ponudbe, pismene v zapečatenih zavetkih, je poslati do dne licitacije gori navedeni pisarni.

— Svoboden promet na Donavi. Mednarodna donavska komisija je urejala odredbo, po kateri naj se garantira svoboden promet na Donavi med Ulmom in Konstanco za vse države.

— Železniška konferenca v Budimpešti. Tekom meseca junija se bo vršila v Budimpešti železniška konferenca zastopnikov Jugoslavije, Madžarske, Avstrije in Rumunije. Namen konference je ureditev tranzita preko teh držav.

— Interparlamentarni trgovinski kongres. Te dni zboruje v Lizboni medparlamentarni trgovinski kongres. Ta kongres je zboroval prvič tik pred izbruhom vojne leta 1914 v Bruslju. Kongres, ki se je osnoval na iniciativo britanske spodnje zbornice, je med vojno svoje delo nadaljeval. Na lizbonskem zborovanju sedaj se razpravlja o vprašanju meničnega kurza; rahlo se bo dotaknilo tudi vprašanje medsebojne odpustitve antantnih dolgov. Nadalje je na dnevnem redu problem delavske udeležbe pri dobičku, (proti obligatorni soudeležbi) transportne zadeve, zensostavljenosti carinskih formalitet in formalitet pri potnih listih ter problem vrnitve k predvojnimi trgovinskim pogodbam namesto sedanjih v Srednji in Vzhodni Evropi običajnih kompenzacijskih pogodb od vlade do vlade. Kakor se zdi, obvladujejo tudi ta kongres, kakor svojčas bruseljsko konferenco, tendence svobodno trgovine in svobodnega prometa.

— Cene lesu v Italiji. V Florenci so bile cene lesu te dni sledeče: jelovina 10 mm 400 lir, 15 mm 360, 20 do 60 mm 330 en kubični meter; tesani stavbeni material luka Trst 265; bruna 340 do 350. V Neaplju so bile sledeče cene: jelove deske 450 do 480; gorilni les 14 do 15 lir en kubični meter. Jugoslovanski jelov les se je prodajal franko Milan po 320 lir slaba kvaliteta, dočim je bil v večji mnogo dražji.

— Sejem britanske industrije. Slovenske industrijske ozorjarojama na sedanjí veliki sejem britanske industrije v Londonu, zlasti na oficealni in zelo podučni oficealni raport, ki ga je izdal Department of Oversea Trade (Monthly Bulletin of Information, third special number, British Industries Fairs 1921).

— Osemurni delavnik. Vittenberški industrijski nadzorniki in Stuttgartu so x svojimi porčili za leto 1920, predloženem vladi, prišli do zanimivih zaključkov glede osemurnega delavnika. Podjetniki se ne upirajo osemurniku, pač pa delajo največje težave delavci sami, ki izjavljajo soglasno po večini svojih strokovnih organizacij, da si ne puste predpisovati, kako dolgo smejo delati, in da zahtevajo svobodo dela za tako dolgo, kakor je njihova volja. Neugodni gospodarski položaj jih silí, da sami iščejo delo nad ure. Poročilo tudi ugotavlja, da je opažati znaten napredek v volji do dela. V ostalem odklanja poročilo obdolžiti, da je osemurnik kriv druginje, ki izhaja v resnici iz političnega položaja, iz pomanjkanja sirovin, premoga, transportnih sredstev itd. Osemurnik je velikega zdravstvenega pomena zlasti za delavke, posebno še za matere, in je treba osemurnik vsekakor tudi priporočati, le da mora odpasti prepoved, ki bi branila delavcu prostovoljno plačano delo preko osem ur.

— Češkoslovaška zunanja trgovina. V tretjem četrtletju minulega leta je uvozila Češkoslovaška raznega blaga v teži 12.4 milijona, a izvozila 15.9 milijona kvintalov. Polovica izvoza in uvoza odpade na Nemčijo.

— Češkoslovaška družba za trgovino z Rusijo. V Prosnici se je nedavno osnovala družba za trgovino z Rusijo. Pri družbi je udeležena zveza češkoslovaških industrijalcev z 50odstotno glavnico. Namen te družbe je v prvi vrsti uravati v Rusijo konfekcije.

— Promet bankovcev v Poljski je znašal 30. aprila 86.755.339.719 mark. Od 20. do 30. aprila je narasel za 5.2 milijarde.

— Braila poljsko pristanišče. Po izjavi rumunskega zunanjega ministra Take Jonescu sta sklenili Poljska in Rumuni-

ja pogodbo, po kateri sme Poljska uporabljati del luke v Braili kot bazo za vojne in trgovinske ladje. S tem bo preprečeno, da bi šla cela trgovina Poljske preko Gdanskga.

— Povišanje železniških tarifov na Poljskem za 200 odstotkov. Poljski železniški minister je predlagal ministrskemu svetu povišanje železniških tarifov za povprečno 200 odstotkov.

— Povišanje carine v Madžarski. Madžarska vlada pripravlja naredbo, po kateri se bo pri dotičnih carinah, ki se ne plačajo v zlatu, plačal 3400odstotni azijo. Za blago, ki se ne proizvaja na Madžarskem, oziroma ki se proizvaja v nedostatni količini, se bo računal manjši azijo. Ta naredba se bo izdala v svrhu zaščite domače industrije.

— Znižanje cer v francoski železarski industriji. Položaj na francoskem železarskem trgu je še vedno nepovoljen, v sled česar je podjetje Comptoir Sidérurgique de France znižalo cene osnovnih nosilcev (Grundträger) od 550 na 475 frankov za tono. Comptoir des Toles et Larges Plats je znižal cene pločevine: debeli pločevini od 800 na 730, srednje-debeli 840 na 750, fini pločevini od 880 na 790 frankov.

Borza 2. junija

Zagreb, devize: Berlin 210 — 211, Milan 695 — 696, London 517.50 — 520, Praga 193 — 193.50, Newyork 129.50 — 130, Svica 2320 — 2360, Dunaj 22 — 22.50, Pariz 1105 — 1110, Budimpešta 56.50 — 58.50. Valute: dolar 127 — 128.50, avstr. krone 22.50, rublji 38 — 40, češke krone 190, funti 500, franki 1090 — 1100, napoleondori 445 — 448, marke 212 — 218, leji 218 — 220. Rlagovna borza: pšenica franko Indija 1000, koruza franko Zagreb 445, oves 500 — 505, moka za krmo franko vagon 380.

denar blago
Hrvatska eskomptna banka . . . 630 642
Ljubljanska kreditna banka . . . 300
Jugoslavenska banka . . . 420 425
Slavonija . . . 750
Trgovsko-obrtna banka . . . 245 250
Jadranska banka . . . 1880 1900
Praštediona . . . 5050 5100
Banka Brod na Savi . . . 440
Gutman . . . 1125
Srpska banka . . . 692 710
Narodna banka . . . 560 560
Dubrovačko parobrodno dr. . . 4800
Slovenska eskomptna banka . . . 600 625
Narodna šumska industrija . . . 580 610
Banka za Primorje . . . 830
Goranla . . . 650
Beograd, valute: dolar 32.50 — 32.75, franki 273 — 272.50, lire 170 — 172, leji 55.50 — 55.75, marke 58.50 — 51, češke krone 47 — 47.50, avstr. krone 5.75 — 5.85, napoleondori 110 — 111. Devize: London 129 — 129.50, Pariz 273 — 274, Zeneva 580 — 585, Solun 195 — 200, Praga 48 — 48.25, Dunaj 5.55 — 5.60, Berlin 52.75 — 53, Milan 178.50 — 174. Efekti: Narodna banka SHS, 2700 — 2730.

Dunaj, devize: Zagreb 450 — 454, Berlin 944 — 950, Budimpešta 253.50 — 256.50, Bukarešta 997.50 — 1007.50, London 2340 — 2360, Milan 3165 — 3185, Newyork 608 — 607, Pariz 5055 — 5065, Praga 875 — 882, Sofija 695 — 705, Varšava 56.50 — 58.50, Curih 10.625 — 10.675. Valute: dolarji 597 — 601, levi 687.50 — 697.50, marke 944 — 950, funti 2320 — 2340, franci 5030 — 5070, lire 3155 — 3175, dinarji 1782 — 1802, poljske marke 57.25 — 59.25, leji 990 — 1000, švic. franki 10.525 — 10.575, češkoslov. krone 875.50 — 881.50.

.. majska renta . . . 109.—
Avstr. krona renta . . . 109.—
Ogrska krona renta . . . 315.—
V. avstrijsko vojno posojilo . . . 82.—
Turske srečke . . . 3505.—
Anglobanka . . . 1650.—
Bankverein . . . 1290.—
Avstr. kred. zav. za trg. in ind. . . 2460.—
Länderbank . . . 4340.—
Avstro-Ogrska banka . . . 3370.—
Zivnostnoga banka . . . 1489.—
Bosanska zemaljska banka . . . 4445.—
Državne železnice . . . 2230.—
Lombarde . . . 5982.—
Alpine-Montan . . . 10000.—
Praska železna industrija . . . —
Zenica-Železo . . . —
Krajska železna industrija . . . 9600.—
Trboveljska premogokopna . . . 3700.—
Levkam, papirnica . . . 5350.—
Berlin, devize: Italija 338.65 — 339.35, London 250.25 — 250.75, Newyork 60.155 — 60.195, Pariz 567.45 — 568.55, Svica 1032.35 — 1034.65, Dunaj 14.38 — 14.42, Praga 93.15 — 93.35, Budimpešta 26.57 — 26.63.

Curih, devize: Berlin 8.975, Newyork 569, London 22.22, Pariz 47.85, Milan 30.10, Praga 8.35, Budimpešta 2.85, Zagreb 4.30, Bukarešta 9.45, Varšava 0.55, Dunaj 1.275, avstr. žig. krone 1.—.

Vremensko poročilo

Ljubljana 206 m nad morjem

D a n	Čas opazovanja	Stanje barometra	Stanje termometra	Velovrvi	Nabe	Drugo
2. junij	7. ur	733.3	17.4	brez vetra	oblačno	
	11. ur	735.1	23.0	"	dež	
	21. ur	733.9	19.8	"	v. obl.	

Sredn. v. v. razl. temperatura 20.0, normalna 16.1
Vremenska napoved: lepo spremenlj. vreme.
Solnce vzhaja ob 4.49 zahaja ob 19.47

Konzorcij »Jutra«.
Lastnik in izdajatelj
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Poslovenil F. J. O.

«Ali vem... seveda... vaše visočanstvo je veliki vojvoda don Ramon XX. od Majorke in Minorke, grof...»

«Dobro, dosti...! Mislim sem, da misliš, jaz sem babilonski Nabukodonazar. Redkve, pesa, salata, paprika... pozabil si se žvbelj in bezeg... In ti si upaš se trditi, da imaš nekaj pripravljenega za zajutrek?»

«Seveda, visočanstvo, to je samo zakusek, (imam celo krasne sardine) potem pridejo ostrige, kuni...»

«Kuni! O sveti predniki dona Jeronima! Večno zaničevana žival! Koliko let že jem kunce, Joaquín?»

«Vaše visočanstvo je jedlo včeraj zajka!»

«Joaquín, niti Bog oče, niti kuhar vseh kuharjev ne more spreminiti kunca v zajca! Kvečjem v piščanca. Zapomni si to!»

«Za jutri mislim napraviti telečjo omako!»

«Telečjo omako — Joaquín, Joaquín, kje si vendar dobil telečje meso?»

«Moj stric, visočanstvo, iz Majorke, ki je velik častilec vašega visočanstva...»

«Ne govori mi o ljudeh iz Majorke, Joaquín! Banda podlih buntovnikov: saj veš, kaj so storili moji dinastiji.»

«Visočanstvo, nikdo tega bolj ne obžaluje, nego ravno jaz. Rodil sem se na Majorci, torej sem rojen Majorčan, toda v srečo, visočanstvo, sem bil vedno dober Minorčan... ravno tako, kakor moj stric.»

«To je lepo, Joaquín, a tvoj stric?»

«Včeraj mi je poslal iz Palmasa v ribiškem čolnu lepo rejeno tele. Moj nečak je prišel z ribiči! Tako sem se odločil da napravim jutri za zajutrek telečjo omako... a danes zvečer...»

«Vem in razumem, danes zvečer bo telečja pečenka! Počasi si me

hotel pripraviti na tačo iznenađenje, najprej telečja omaka, potem šele telečja pečenka. Bal si se, dragi prijatelj, da me tako presenečenje ne ubije. Ti si biser v svoji stroki, Joaquín. Ti nisi samo strokovnjak, da pripraviš jedi, ti jih znaš tudi nabaviti! Joaquín!»

«Visočanstvo?»

«Kaj misliš... ako bi tvoj stric... nekaj sem se spomnil...»

«Visočanstvo gotovo misli, ako bi nam mogel moj stric večkrat dobaviti kakšno tako tele...?»

«Ne, ne, toda, da! Mislim sem, veruj mi, kaj ako ne želi tvoj častivredni stric, da mu podelim naslov dvornega dobavitelja. Seveda za znatno odškodnino...»

«Visočanstvo, jaz... visočanstvo, moj... visočanstvo ve, da je naslov dvornega dobavitelja... nekaj... nekaj...»

«— Obrabljenega. Bil je že premnogokrat podeljen, vem, vem žalibog, Joaquín; torej ti ne veruješ, da bi tvoj stric...»

«Visočanstvo, moj stric je Minorčan do zadnje svoje kaplje krvi kot sem jaz, globok častilec vašega visočanstva je, toda jaz dvomim, ne verujem, da bi...»

«Razumem, dober Minorčan je, toda še vedno ne tak, da bi mogel postati dvorni dobavitelj. No, med nami rečeno, jaz razumem njegova čustva — Avgust, ali je prišla danes pošta?»

«Da visočanstvo, señor Paqueno čaka v vašem kabinetu.»

«Dobro! Torej, Joaquín, pripravi zajutrek s sredstvi, ki ti stoje na razpolago.»

Veliki vojvoda je namignil Joaquínu, ki se je naklonil globoko in odšel, potem pa je vstopil skozi vrata, ki mu jih je Avgust odprl na stečaj, v svoj kabinet, kjer ga je že čakal mal, posivel gospod v salonski obleki in zlatoobrobjenim škripalnikom na koncu nosa. Ko je vstopil don Ramon, se je dvignil iz fotelja, kamor se je poveznil, vstal je in se globoko poklonil.

II. POGLAVJE

dokaže čitatelju, da ni vse zlato, kar se svetli.

Señor Esteban Paqueno je bil iz starega minorčanskega rodu, ki je igralo že v 16. stoletju važno in pomembno vlogo v zgodovini velike vojvodine. Pokolenje za pokolenjem so služili njegovi predniki vladarjem iz dinastije Ramiro, bili so večinoma vojaki ali pa dvorjaniki, včasih so bili tudi diplomati, a kar je glavno, nikdar niso zahtevali velikih plač. Zvestoba in samozatajevanje, kar je bilo temu rodu prirojeno, sta postali sčasoma njih druga narava; niso opazovali sveta raz vidik večnosti, niti raz svoj lastni, edino merilo in smernica jim je bil vsakokratni vladajoči veliki vojvoda Minorke. Tako se je zgodilo, da je služil señor Esteban trem vladarjem zaporedoma, Ramonu XIX., Luisu XI. in Ramonu XX. Zanje je vodil do leta 1876. državne finance, a ta posel res ni bil zavidljiv, zahteval je zvižanost kače, oslovsko vztrajnost in miroljubno potrpežljivost svetnika. Mogoče je señoru Estebanu primanjkovalo prvega svojstva, ali v tem slučaju je mogel nadomestiti to pomanjkanje s preobilico druge in tretje lastnosti. Dasi je bil gospodarski položaj velike vojvodine obupen, on vendarle nikdar ni zagajal puške v koruzo. Z vztrajno in zagrizeno odločenostjo ni nikdar prenehal bombardirati vseh znanih in nezanih denarnih zavodov v Evropi s predlogi o državnih posojilih, zlasti vztrajen je bil v pisanju pisem, ki je v njih opravičeval zaostanke v plačevanju obresti in dolgov. Leta 1910. ni bilo v Evropi človeka, ki bi bolj poznal vse evropske odierne in gospodarske volkove kot je bil señor Paqueno, ni bilo človeka, ki bi bolje poznal zavito psihologijo teh ljudi, skratka ni bilo človeka na svetu, ki bi mogel napisati bolj splošno, ki stoje pred konkurzom. Bilo pa tudi ni človeka, ki bi manj spadal v to stroko kot je bil ravno señor Esteban: minevali so dnevi, reševal je tekočo korespondenco mehanično in brez zanimanja a njegova duša je sanjala o mali, belo pobeljeni celici v nekem

daljnem jezuitskem samostanu tam v Španiji, njegove oči so gledale dolge s kamenitimi ploščami tlakovane hodnike, samostanske cerkev, cvečice vrtove... in njegovo uho je uživalo v večni tišini, ki je vladala med golimi samostaskimi stenami. V tem samostanu je bil nekdanj señor Paqueno in vrtni se tja je bil cilj njegovega življenja. Toda, ko je on sanjal o lepoti in miru samostanskih zidin, minevala so leta in prehajala v vednem, vstrajnem boju in prizadevanju, da reši državne finance, kar pa ni delal toliko iz ljubezni do svoje domovine kot iz udanosti do svojega mladega vladarja. Don Ramon si je znal zagotoviti popolno udanost, ki jo je podedoval señor Esteban od svojih prednikov. Dasi je bil 25 let starejši nego njegov vladar, je bil Paqueno popolnoma v oblasti svojega vladarja. Kar je želel ali rekel don Ramon, bilo je njemu ukaz; ako bi ga don Ramon nagovoril k zločinu, storil bi vse. Ramonu na ljubo preživljal je svoja leta v korespondenci z vsemi evropskimi oderuhi... a sanje o jezuitskem samostanu v Barceloni so vedno bolj in bolj bledele.

Don Ramon je razumel udanost señora Paquena tako kot večinoma vse pojave vsakdanjega življenja; z dobrodušnim neizčrpnim humorjem, kot nekaj, ki je tako, kot je in mora biti. Razmišljati o življenju, o problemih življenja se mu je videlo brezpredmetno. Bil je mož brez globokejših čustev s precej dobro vzgojo in izobrazbo, toda prepričan in zaverovan v načelo minljivosti vsega. Absurden položaj, ki ga je zavzemal v sredi 20. stoletja kot vladar absolutist v državi, ki so ji manjkala vsa sredstva za razvoj, je dajal njegovim življenjskim nazorom in njegovemu dobrodušnemu humorju vedno nove vzpodbude. Vsi njegovi poskusi «vladati» bili so do vse prej obsojeni v neuspeh, ker za vse kar je hotel podvzeti, manjkalo mu je vedno temeljni pogoji: denar. Po prvem letu njegovega vladanja, so postali ti poskusi «vladati» vedno redkejši in redkejši; leta 1910 se je pa že davno omejil, da s pomočjo

señora Estebana vzdrži stroje v pogonu in to — kar je mogel opaziti tudi sam — res ni bila nobena sinekura.

Z izrazom lica, ki je bil žalostnejši nego navadno, je pozdravil señor Paqueno na omenjeno februarско jutro svojega gospoda. Izraz žalostne resnosti je bil v njegovih očeh, ki so se skrivale po zlatoobrobjenim nanosnikom. Vsaka njegova kretnja je bila nervozna, kar je pa imelo navadno posledico — podvojiti velikiemu vojvodi dobro voljo. Pomignil mu je s cigaro, vtaknil obe roki v hlačna žepa, opazoval nekaj časa señora Paquena, a potem rekel:

«Dobro jutro, Paqueno!»

«Dobro jutro, visočanstvo!»

«Dobro spali, Paqueno?»

«Hvala, a vi, visočanstvo?»

V resnici je pa spal señor Paqueno skrajno slabo, toda ne bi si nikdar upal tega priznati, dokler ni vedel, kako je spal njegov vladar.

«Izvrstno, Paqueno, človek s tako sijajnimi financami kot sem jaz, spi vedno izbornolo!»

«Visočanstvo se blagovolite šaliti! Slabe finance ne uživajo glasu, da bi mogle dopustiti mirno spanje.

Veliki vojvoda se je od srca nasmajal. «To je odvisno, dragi Paqueno, od tega, kako slabe so. Ako so tako slabe kot so na primer moje, torej skrajno brezupne, tedaj se lahko spi izbornolo, brez skrbi, seveda, ako je človek normalen. Edino pred leti sem slabo spal, a to je bilo takrat, ko sem pričakoval še slabše čase. No, torej, kaj je z današnjo pošto?»

Obraz señora Paquena se je zopet vzresnil — bil je tak kot takrat, ko je stopil veliki vojvoda v kabinet. Potegnil je par aktov iz svoje torbe in rekel:

«Kot navadno, visočanstvo! Priblizno... Dobili smo pismo od Altensteina iz Cadisea!»

«In kaj nam piše predragi Altenstein?»

«Da moramo plačati obresti za leto 1908, ker sicer bo protestiral pri španski vladi.»

(Dalje pribojajti.)

Fini slonokoščeni izdelki M. Bartl
Gledališka ulica 7/III, Ljubljana. 831 10-10

Bivši sluga, mladi fant, prosi istotako službe. — Ponudbe na upravo «Jutra». 905 2-2

Furnir (žagan). Tovarna furnirja, žaga in trgovina z lesom, Podrečje, p. Domžale. 768 20-8

Prodaja se
ekoraj novo kolo z novo pnevmatiko za ceno 2000 K;
moška zlata ura z verižico po jako ugodni ceni.
Vpraša in ogleda se v trgovini M. Jeglič, Slomškova ulica 27. 914

Dražba pohištva
se vrši v soboto dne 4. t. m. ob 10. uri dopoldne v skladišču „BALKAN“, 913 Dunajska cesta 33. 2-1

Različna dragocena nakitja
(deset komadov)
se prodajo za 150.000 dinarjev
toda le skupno.
Pojasnila daje Posojilnica v Radovljici.

Mlad, resen, soliden samec išče sobo

«središču mesta, z električno lučjo. Cena posttranska stvar. Cenjene ponudbe upravištvu «Jutra» pod „Stavbenik“. 910

Amerikansko strojno olje
Olje, lahko, za vretena;
olje za transmisije;
olje, strojno za poljedelske stroje;
olje, strojno za težke stroje;
olje za avtomobile, lahko;
olje, izredno težko;
olje za cilindre;
olje proti prahu. 57 104-S2
Glavna zaloga:
Medić, Rakovec & Zankl, d. z. o. z.
prej A. Zankl novi sinovi.

Malí trgovski in obrtni oglasnik.
Izhaja poljubno. Vsaka objava 4 K.
Skladišča:
Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]
Spedičija:
Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]
Trgovine:
L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15. 27
Dorenda Fran, konfekcija, manufaktura na debelo, najnižje cene, Emonska cesta 8.
Damski modni salon Zdenka Rodić, Gradišče št. 8/IB. 10-8
Puškarji:
Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

„JADRAN“
d. z. o. z. 21 104-52
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9
ima v skladišču in oddaja po najnižjih cenah:
Pšenično moko prvovrstno banaško, koruzo, oves, pšenične otrobe, pšenično moko za krmo, proseno kašo, ješprenj, sladkor beli suhi kristal, češki v kockah, kavo, olje najfinjše namizno, riž, južno sadje vseh vrst, čaj Ceylon, dišave vseh vrst, slive bosanske zračno sušene, čobulo makovsko, orehe bosanske, petrolej salonski, belo čiščen, bencin v zabojih, sveče, sol morsko in nemško belo, testenine vseh vrst, kolinsko kavo in praženo ječmenovo kavo, kolomaz jamčeno olinati izdelek v zabojčkih in škatlicah vseh velikosti, milo pralno, kristalno sodo, portland cement, čevlje moške, deške in ženske, trpežno ročno delo v vseh številkah, ter različno drugo blago. Oddaja se le v večjih množinah. Točna postrežba.

Naročajte
Ljubljanski Zvon
letnik 1921.
Ljubljanski Zvon je najstarejši in najboljši slovenski leposlovni mesečnik. Novi letnik prinaša celo vrsto povesti in člankov, ki bodo zanimali vsakogar. Izšel je popolnoma novi opremi. 206 26
Celoletna naročnina znaša 180 K, polletna 90 K, četrtletna 45 K. Izhaja vsak mesec.
Upravništvo Ljubljanskega Zvona
Ljubljana, Sodna ulica 6.

Največja izbira finih čeških nogavic in pletenin. 900 3
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.
Ustanovljeno 1866

Ali ste že poslali naročnino za „Jutro“?

Naročajte in širite sledeče leposlovne knjige:
Anatole France-Debeljak: Pingrinski otok. Roman. Cena broš. 42 K, po pošti pripor. 2 K 40 v vešč.
Dostojevskij-Levstik: Besi. Roman v IV. delih. Broš. 42 K, vez. 54 K, po pošti broš. K 8— vez. K 30— vešč.
Goncourt-Pastuškin: Dekle Eliza. Roman. Broš. 15 K, vez. 21 K, po pošti broš. K 2— vez. K 250 vešč.
Cervantes-Sorli: Tri novele. Broš. 10 K, vez. 16 K, po pošti broš. K 2— vez. K 250 vešč.
Shakespeare-Zupančič: Sen kresne noči. Broš. 22 K, vez. 28 K, po pošti broš. K 2— vez. K 250 vešč.
Ante Debeljak: Solnce in senca. Broš. 10 K, vez. 15 K, po pošti broš. K 2— vez. K 250 vešč.
Stritarjeva antologija. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. 18 K, vez. K 26—, po pošti broš. 340 vešč. vez. K 4— vešč.
Josipa Jurčiča zbrani spisi. Druga izdaja. Uredil dr. Ivan Prijatelj. I. zvez. broš. 22 K, po pošti 5 K vešč. II. zvez. broš. 22 K, po pošti 4 K 60 v vešč.
Knjige se naročajo pri založništvu:
Tiskovna zadruga v Ljubljani,
Sodna ulica 6. 66 50

Le kratak čas v Ljubljani!
RENLOW CIRKUS RENLOW
v Lattermanovem drevoredu
Velika otvoritvena **Petek 3. junija** Gala - predstava
Zvečer ob poldevetih Zvečer ob poldevetih
Cene prostorom z zabavnim davkom:
Galerija stojišče 10 K
III. prostor 14 K
II. prostor 20 K
I. prostor 26 K
Num. sed. II. vrste 32 K
Num. sed. I. vrste 36 K
Sedež v loži 40 K
Predprodaja vstopnic v trafikli DOLENEC, Prešernova ulica.
V nedeljo dve slavnostni predstavi, ob štirih popoldne in ob poldevetih zvečer.